

Rosamund Lupton

Zusje

Eerste druk 2010
Achtttiende druk 2014

ISBN 978-90-225-6533-9
ISBN 978-94-6023-035-6 (e-boek)
NUR 305

Oorspronkelijke titel: *Sister*
Oorspronkelijke uitgever: Piatkus; Little, Brown
Vertaling: Iris Bol en Marcel Rouwé
Omslagontwerp: Emma Grey LBBG, bewerkt door b'IJ Barbara
Omslagillustratie: Yolande de Kort / Arcangel Images / Hollandse Hoogte
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2010 by Rosamund Lupton
© 2010 voor de Nederlandse taal: De Boekerij bv, Amsterdam

Citaten uit Shakespeare:
King Lear: *King Lear* in *De werken van William Shakespeare*, achtste deel,
vertaald door Dr. L.A.J. Burgersdijk, Leiden, E.J. Brill, 1885.
Sonnet 5: Sonnet 5 in *De werken van William Shakespeare*, twaalfde deel,
vertaald door Dr. L.A.J. Burgersdijk, Leiden, E.J. Brill, 1888.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zondagavond

Lieve Tess,

Ik zou er echt alles voor overhebben om nu, op dit moment, bij je te zijn, zodat ik je hand kon vasthouden, naar je gezicht kon kijken en naar je stem kon luisteren. Hoe kan een brief een vervanging zijn voor aanraken, zien en horen, al die zintuiglijke receptoren, oogzenuwen en trillende trommelvliezen? Maar we zijn er al eerder in geslaagd woorden als hulpmiddel te gebruiken, nietwaar? Toen ik naar kostschool ging en spelletjes, vrolijkheid en gefluisterde geheimpjes plaats moesten maken voor brieven aan elkaar. Ik weet niet meer wat ik in die eerste brief heb geschreven, behalve dan dat ik een legpuzzel in stukjes gebruikte om de spiedende ogen van mijn huismoeder te ontwijken. (Zoals ik al vermoedde, was ze haar puzzels makende innerlijke kind al jaren eerder ontgroeid.) Maar ik weet nog elk woord dat je als zevenjarige terugschreef op mijn onsamenvhangende heimwee en dat je tekst onzichtbaar was tot ik met een zaklamp op het papier scheen. Sindsdien associeer ik de geur van citroen altijd met vriendelijkheid.

De journalisten zouden dat maar al te leuk vinden, zo'n verhaaltje waarin ik zelfs als kind al op een soort van met citroensap schrijvende detective lijk en dat laat zien hoe hecht we altijd zijn geweest als zusjes. Ze staan nu trouwens bij je flat met hun camerateams en geluidstechnici (bezwete gezichten, vuile jacks, kabels die over de trap lopen en verstrikt raken in de balustrade). Ja, dit was een quasi-loopse opmerking, maar hoe had ik het je anders moeten vertel-

len. Ik weet niet precies hoe jij het zult vinden om plotseling een soort beroemdheid te zijn, maar ik denk dat je dat wel grappig zult vinden. Grappig in humoristische zin en lachwekkend bizar. Ik vind het alleen maar lachwekkend bizar, maar ik heb jouw gevoel voor humor dan ook nooit gedeeld.

‘Maar je moet nablijven, en dat is heel erg,’ zei ik. ‘Als het nog een keer gebeurt, word je beslist van school gestuurd en mam heeft al genoeg problemen.’

Je was betrapt toen je je konijn de school wilde binnensmokkelen. Ik gedroeg me echt als de oudere zus.

‘Maar het is toch ook wel een beetje grappig, niet dan, Bee?’ vroeg je me met getuitede lippen terwijl je je best deed niet te lachen. Je deed me denken aan een fles priklimonade met giechelbellen die spetterend, bruisend en sissend wilden ontsnappen naar de oppervlakte.

Uit de herinnering aan jouw pret put ik moed en ik loop naar het raam.

Als ik naar buiten kijk, herken ik een journalist van een satelliet-nieuwszender. Ik ben gewend zijn gezicht in de privacy van mijn appartement in New York plat op een 2D-plasmascherm te zien, maar nu staat hij in levenden lijve en in 3D in Chepstow Road en kijkt me recht aan door jouw souterrainraam. Het liefst zou ik op de ‘uit’-knop van de afstandsbediening drukken, maar in plaats daarvan doe ik de gordijnen dicht.

Maar dat maakt het erger dan toen ik ze nog kon zien. Hun lampen schijnen door de gordijnen, hun geluiden beuken tegen de ruiten en muren. Hun aanwezigheid voelt als een gewicht dat onverwacht je woonkamer kan binnenwalsen. Geen wonder dat de pers de pers heet. Als dit nog langer doorgaat, zou ik kunnen stikken. Goed, oké, dat is een beetje melodramatisch. Jij zou waarschijnlijk naar buiten gaan om ze koffie aan te bieden. Maar zoals je weet, ben ik lichtgeraakt en ontzettend gehecht aan mijn privacy. Ik zal naar de keuken gaan en daar proberen de situatie weer meester te worden.

Hier is het een stuk vrediger, waardoor ik de rust heb om na te denken. Het is grappig welke dingen me nu verbazen; vaak zijn het heel kleine dingen. Zo stond er gisteren bijvoorbeeld in een krantenartikel dat we als zussen altijd een hechte band hebben gehad, zonder dat er met een woord werd gerept van ons leeftijdsverschil. Misschien maakt dat niet meer uit nu we volwassen zijn, maar in onze kindertijd leek dat verschil heel groot. ‘Vijf jaar is toch een heel verschil...?’ zeiden mensen die het niet wisten, met stijgende intonatie om het als een vraag te laten klinken. En dan dachten we allebei aan Leo en de leegte die hij had achtergelaten, of misschien kun je het beter een gapend gat noemen. Maar dat hebben we nooit hardop gezegd, hè?

Aan de andere kant van de achterdeur kan ik net een journaliste op haar mobieltje horen. Ze dicteert vast iets over de telefoon en ik schrik als ik mijn eigen naam hoor. ‘Arabella Beatrice Hemming.’ Mam zei dat niemand me ooit bij mijn eerste naam heeft genoemd, dus ik heb altijd gedacht dat ze zelfs als baby al aan me konden zien dat ik geen Arabella was; een naam met lussen en krullen, gekalligrafeerd in zwarte inkt; een naam voor meisjes die Bella, Bells of Belle worden genoemd, zo veel mooie mogelijkheden. Nee, van begin af aan was ik duidelijk een Beatrice, verstandig en onopgesmukt in Times New Roman, waar niemand zich in verborg. Pap had de naam Arabella al voor mijn geboorte gekozen. De werkelijkheid moet een teleurstelling zijn geweest.

De journaliste komt weer binnen gehoorsafstand. Een nieuw gesprek, denk ik, waarin ze zich verontschuldigt dat ze moet overwerken. Het duurt even voor ik beseft dat ik, Arabella Beatrice Hemming, daar verantwoordelijk voor ben. Impulsief wil ik naar buiten gaan om sorry te zeggen, want je kent me, ik was altijd de eerste die naar de keuken rende als mam liet merken dat ze boos was door met de pannen te rammelen. De journaliste loopt weer weg. Ik kan niet horen wat ze zegt, maar ik luister naar haar toon en die is sussend, een beetje verdedigend en heel voorzichtig. Plotseling verandert haar stem. Kennelijk praat ze met haar kind. Haar stemgeluid sijpelt naar binnen via de deur en ramen en verwarmt je appartement.

Misschien moet ik aardig zijn en zeggen dat ze naar huis moet gaan. Jouw zaak is nog onder de rechter, dus ik mag niets tegen ze zeggen tot na de rechtszaak. Maar dat weet ze al, net als de anderen. Ze proberen geen feiten maar emoties over jou te krijgen. Ze willen mij mijn handen zien wringen zodat ze een close-up kunnen maken van mijn witte knokkels. Ze willen een paar tranen zien ontsnappen die als een slak over mijn wang glijden en zwarte mascara-sporen achterlaten. Dus ik blijf binnen.

De journalisten en hun gevolg van technici zijn eindelijk allemaal vertrokken, waarbij ze een spoor van sigarettenas op de trap naar je appartement hebben achtergelaten. Ze hebben hun peuken uitgedrukt in jouw potten met narcissen. Morgen zal ik buiten asbakken neerzetten. Eigenlijk heb ik er een paar verkeerd beoordeeld. Drie van hen hebben hun excuses aangeboden omdat ze me hebben lastiggevallen, en één cameraman gaf me zelfs chrysanten uit de winkel op de hoek. Ik weet dat jij nooit van chrysanten hebt gehouden.

‘Maar ze zijn kastanjebruin als een schooluniform of ze hebben bruine herfstkleuren, zelfs in de lente,’ zei je lachend. Je plaagde me omdat ik een bloem beoordeelde op zijn netheid en lange houdbaarheid.

‘Ze hebben ook vaak heel felle kleuren,’ zei ik zonder te glimlachen.

‘Opzichtig. Gekweekt om te kunnen worden gezien over kilometers beton voor garages in tuinen.’

Maar deze verwelkende exemplaren zijn blijken van onverwachte vriendelijkheid, een beetje medeleven dat even verrassend is als sleutelbloemen in de berm van een snelweg.

De cameraman van de chrysanten zei tegen me dat jouw verhaal vanavond in het journaal van tien uur zit als een ‘speciaal item’. Ik heb mam net gebeld om het haar te vertellen. Ik heb het idee dat ze op een vreemde, moederlijke manier zowaar trots is op alle aandacht die je krijgt. En er komt nog meer. Volgens een van de geluidsmensen zal de buitenlandse pers hier morgen zijn opwachting maken. Toch is het grappig – lachwekkend bizar dan – dat er niemand

naar me wilde luisteren toen ik het verhaal een paar maanden geleden aan allerlei mensen probeerde te vertellen.

Maandagmiddag

Opeens lijkt het erop dat iedereen wel wil luisteren – de pers, de politie en de advocaten; pennen schrijven, hoofden zijn gebogen, cassetterecorders zoemen. Vanmiddag zal ik mijn getuigenverklaring afleggen bij een advocaat van het Openbaar Ministerie, ter voorbereiding op de rechtszaak over vier maanden. Er is me verteld dat mijn verklaring van ‘vitaal belang’ is voor de zaak van de openbare aanklager, aangezien ik de enige ben die het héle verhaal kent.

Meneer Wright, de advocaat van het Openbaar Ministerie die mijn verklaring afneemt, zit tegenover me. Ik schat hem eind dertig, maar misschien is hij jonger, en zijn gezicht is zo te zien te vaak blootgesteld aan verhalen zoals het mijne. Zijn gezichtsuitdrukking is alert en hij buigt zich iets naar me toe om een vertrouwensband te creëren. Iemand die goed kan luisteren, denk ik, maar wat voor soort man is het?

‘Als u het niet erg vindt,’ zegt hij, ‘wil ik graag dat u het hele verhaal vanaf het begin vertelt en mij later laat bepalen wat relevant is.’

Ik knik. ‘Ik weet niet precies waar ik moet beginnen.’

‘Misschien kunt u beginnen bij het moment dat u voor het eerst beseftte dat er iets niet in de haak was?’

Het valt me op dat hij een mooi Italiaans linnen overhemd draagt met een lelijke polyester stropdas met opdruk, een combinatie die nooit door dezelfde persoon kan zijn uitgezocht. Een van beide kledingstukken moet een cadeautje zijn geweest. Als de das het cadeautje was en hij hem ook nog draagt, moet hij wel een aardige man zijn. Ik weet niet of ik je dit ooit heb verteld, maar mijn geest heeft tegenwoordig de neiging in gedachten af te dwalen wanneer hij niet wil denken aan de huidige situatie.

Ik kijk hem aan en ontmoet zijn blik.

‘Dat was toen mijn moeder belde om me te vertellen dat Tess werd vermist.’

Toen mam belde, hielden wij een zondagmiddaglunch. Het eten, verzorgd door onze plaatselijke deli, was typisch New Yorks: stijlvol en onpersoonlijk. Dat gold ook voor ons appartement, ons meubilair en onze relatie. Daar was niets zelfgemaakt aan. De Big Apple, maar dan wel een uitgeholde appel. Je schrikt door deze draai van honderdtachtig graden, maar ons gesprek over mijn leven in New York kan wel even wachten.

We waren die ochtend net teruggekomen van een ‘romantisch uitje in de sneeuw’ in een chalet in Maine, waar we mijn promotie tot accountmanager hadden gevierd. Todd vertelde onze lunchgasten vol animo over onze grote vergissing.

‘Niet dat we een jacuzzi hadden verwacht, maar een hete douche kan geen kwaad en een vaste telefoonaansluiting zou leuk zijn geweest. We konden onze mobiele telefoons er niet eens gebruiken omdat onze provider er geen zendmast heeft.’

‘En dit was een spontaan uitstapje?’ vroeg Sarah ongelovig.

Zoals je weet hebben Todd en ik nooit bekendgestaan om onze spontaniteit. Sarahs echtgenoot Mark wierp haar een boze blik toe. ‘Toe, schat.’

Ze keek hem aan. ‘Ik heb een hekel aan dat “toe, schat”. Daar bedoel je toch gewoon “hou verdomme je mond” mee?’

Ik denk dat je Sarah aardig zou vinden. Misschien is dat wel de reden voor onze vriendschap, want vanaf het begin deed ze me aan jou denken. Ze wendde zich tot Todd. ‘Wanneer hebben Beatrice en jij voor het laatst ruzie gehad?’ vroeg ze.

‘We houden allebei niet van drama,’ antwoordde Todd, die zelfvoldaan een eind wilde maken aan dit gesprek.

Maar Sarah laat zich niet zo snel uit het veld slaan. ‘Dus jij bent er ook te lui voor.’

Er volgde een ongemakkelijke stilte, die ik uit beleefdheid doorbrak. ‘Heeft iemand zin in koffie of kruidenthee?’

In de keuken deed ik koffiebonen in de molen, mijn enige culinaire bijdrage aan die lunch. Sarah volgde me berouwvol de keuken in. ‘Sorry, Beatrice.’

‘Geeft niets.’ Ik was de perfecte, glimlachende, sussende en koffiebonen malende gastvrouw. ‘Drinkt Mark zijn koffie zwart of met melk?’

‘Met melk. We lachen trouwens ook niet meer samen,’ zei ze terwijl ze op het aanrecht ging zitten en haar benen liet bungelen. ‘En wat de seks betreft...’

Ik zette de koffiemolen aan in de hoop dat het geluid haar tot zwijgen zou brengen. Maar ze schreeuwde erbovenuit: ‘Hoe zit het tussen Todd en jou?’

‘Goed, hoor. Lief dat je het vraagt,’ antwoordde ik terwijl ik de gemalen bonen in ons espressoapparaat van zevenhonderd dollar deed.

‘Dus jullie lachen en neuken nog wel?’ vroeg ze.

Ik opende een doosje met koffielepeltjes uit de jaren dertig. Elk met een andere kleur email, als gesmolten snoepjes. ‘Deze hebben we afgelopen zondagmorgen op een antiekmarkt gekocht.’

‘Je verandert van onderwerp, Beatrice.’

Maar je hebt vast al begrepen dat ik dat niet deed; dat Todd en ik op zondagochtend, wanneer andere stellen in bed blijven liggen en de liefde met elkaar bedrijven, op zoek waren naar antiek. We zijn altijd betere winkelmaatjes dan minnaars geweest. Ik dacht dat we een toekomst voor ons samen creëerden door ons appartement te vullen met dingen die we samen hadden uitgekozen. Ik hoor je gewoon plagend zeggen dat zelfs een theepot van Clarice Cliff geen vervangingsmiddel is voor seks, maar het gaf mij veel meer zekerheid.

De telefoon ging, maar Sarah besteedde er geen aandacht aan. ‘Seks en samen lachen. Dat zijn het hart en de longen van een relatie.’

‘Ik moet even opnemen.’

‘Wanneer is het volgens jou tijd om de beademing stop te zetten?’

‘Ik moet die telefoon echt opnemen.’

‘Wanneer moet je de stekker uit de gedeelde hypotheek, bankrekening en wederzijdse vrienden trekken?’

Ik nam de telefoon op, blij dat ik een excuus had om het gesprek te onderbreken. ‘Hallo?’

‘Beatrice, met mama.’

Je werd al vier dagen vermist.

Ik kan me niet meer herinneren dat ik mijn spullen heb gepakt, maar ik weet nog wel dat Todd binnenkwam terwijl ik mijn koffer dichtdeed. Ik vroeg hem: ‘Welke vlucht heb ik?’

‘Er is niets beschikbaar tot morgen.’

‘Maar ik moet nu weg.’

Je was sinds de zondag ervoor niet meer op je werk verschenen. Je bazin had geprobeerd je te bellen, maar kreeg alleen je antwoordapparaat. Ze is naar je appartement gegaan, maar daar was je niet. Niemand wist waar je was. De politie was nu naar je op zoek.

‘Kun je me naar het vliegveld brengen? Ik neem elke vlucht die ze hebben.’

‘Ik zal een taxi bellen,’ antwoordde hij. Hij had twee glazen wijn gedronken. Vroeger waardeerde ik zijn voorzichtigheid.

Natuurlijk vertel ik Wright daar niets van. Ik vertel hem alleen dat mam me op 26 januari om half vier 's middags New Yorkse tijd opbelde en me vertelde dat je werd vermist. Net als jij is hij geïnteresseerd in het grote geheel en niet in de details. Zelfs als kind waren jouw schilderijen groot en liepen ze van de rand van de bladzijde af, terwijl ik keurige tekeningetjes maakte met behulp van potlood, liniaal en gum. Later maakte je abstracte doeken, waarbij je grote waarheden uitdrukte in gedurfde penseelstreken met levendige kleuren, terwijl ik, uitermate geschikt voor mijn baan in de industriële vormgeving, alle kleuren van de wereld in overeenstemming bracht met een pantonenummer. Aangezien ik jouw vaardigheid

met brede penseelstreken mis, zal ik je dit verhaal in precieze, gedetailleerde stippeltjes vertellen. Ik hoop dat de stipjes een beeld zullen vormen, zoals bij een pointillistisch schilderij, en dat we door het voltooide werk zullen begrijpen wat er is gebeurd en waarom.

‘Dus tot je moeder belde, had je geen idee dat er iets mis was?’ vraagt Wright.

Ik voel de bekende, misselijkmakende golf van schuldgevoel opkomen. ‘Nee. Althans er was niets waar ik aandacht aan heb besteed.’

Ik vloog eersteklas. Het was de enige zitplaats die ze nog hadden. Terwijl we omsloten waren door de wolken, stelde ik me voor dat ik je de les zou lezen omdat je me al deze ellende liet doormaken. Ik liet je beloven dat je nooit meer zoiets zou flikken. Ik bracht je in herinnering dat je binnenkort moeder zou worden en dat het tijd werd om je als volwassene te gaan gedragen.

“*Oudere zus*” hoeft geen taakomschrijving te zijn, Bee.’

Waar had ik je toen ook alweer de les over gelezen? Het kon zo veel zijn geweest; het gaat erom dat ik oudere zus zijn altijd als taak heb gezien, eentje waar ik buitengewoon geschikt voor ben. Terwijl ik naar je toe vloog om je te vinden, want ik wist dat me dat zou lukken (op jou passen is namelijk een wezenlijk onderdeel van mijn taakomschrijving), zocht ik troost in het bekende scenario dat ik de superieure, volwassen, oudere zus was, die het wispelturige, onverantwoordelijke jonge meisje, dat zo langzamerhand beter zou moeten weten, de les zou lezen.

Het vliegtuig zette de landing in naar Heathrow. West-Londen strekte zich onder ons uit, vermomd door een dun laagje sneeuw. Het licht voor de veiligheidsriemen ging aan en ik maakte een afspraak met God: ik had er alles voor over om jou ongedeerd terug te vinden. Ik zou die afspraak ook met de duivel hebben gemaakt als hij me die had aangeboden.

Terwijl het vliegtuig onhandig op de landingsbaan neerplofte, veranderde mijn geërgerde fantasie in een misselijkmakend gevoel

van onzekerheid. God werd de held in een kindersprookje. Mijn krachten als oudere zus slonken tot een stille onmacht. De dood van Leo stond me nog levendig voor de geest. Ik kokhalsde van een verdriet dat aanvoelde als doorgeslikt orgaanvlees. Ik zou het niet aankunnen om jou ook te verliezen.

Het raam is verbazingwekkend groot voor een kantoor en de lenteszon stroomt erdoor naar binnen.

‘Dus u ziet verband tussen de verdwijning van Tess en de dood van Leo?’ vraagt Wright.

‘Nee.’

‘U zei zonet toch dat u aan Leo moest denken?’

‘Ik denk altijd aan Leo. Hij was mijn broertje.’ Ik baal ervan om dit opnieuw te moeten vertellen. ‘Leo is op zijn achtste gestorven aan taaislijmziekte. Tess en ik zijn niet erfelijk belast. Wij zijn helemaal gezond geboren.’

Wright probeert de felle plafonddlamp uit te doen, maar op een of andere manier lukt het niet. Hij haalt verontschuldigend zijn schouders op en gaat dan weer zitten.

‘En wat is er daarna gebeurd?’ vraagt hij.

‘Mijn moeder heeft me afgehaald en toen ben ik naar het politiebureau gegaan.’

‘Zou u me daarover kunnen vertellen?’

Mam stond al te wachten bij de aankomsthal in haar camel jas. Toen ik dichterbij kwam, zag ik dat ze haar haren niet had geborsteld en dat ze zich slordig had opgemaakt. Ja, ik weet het; zo had ik haar niet meer gezien sinds de begrafenis van Leo.

‘Ik ben helemaal met een taxi uit Little Hadston gekomen. Je vlucht had vertraging.’

‘Maar tien minuten, mam.’

Overall om ons heen omhelsden herenigde geliefden, familie en vrienden elkaar. Maar wij voelden ons lichamelijk slecht op ons gemak met elkaar. Volgens mij hebben we elkaar niet eens een kus gegeven.